

לוחמי באסה

ההגנה על יפו היתה מחולקת לפי שכונות. בתמונה זו נראית קבוצה מבין מגיני שכונת באסה, המקום שבו עומד כיום איצמדין בלומפילד של הפועל תל-אביב, בו נערכות תחרויות הכדורגל.

לנטוש את העיר ולעבור למקומות אחרים. המפקדה העיר נגים אלדין לא היתה מסוגלת להשתלט על העיראקים. כי קציני ניהם עצמם חששו מהמתנדבים. באחריה זו לא הפקרות, קרה שהמפקד נגים אלדין של באסה מי שישן בבית-המפקדה בקצין תורן.

*** "ארבע צודקות דיפו!"

ה וועדה הצבאית בדמשק הבטיחה לשלוח גודד שלם מצבא השיחורר לסייע למגיני יפו, אבל בסך-הכל הגיעו שתי פלוגות ואילו התותחנים, שסופחו לכוח זה, נעצרו ביאזור. מפקד התותחנים נגים הודיע שהוא בא, בעצם, רק כדי לתפוז על שתי הפלוגות, במקרה שיי תקלו באויב. עתה, משהגיעו שתי הפלוגות ליפו, הסתיים תפקידו — והוא חזר לרמאללה.

באותו יום שידר מפקד צבא השיחורר, פאוזי אל-קאוקגי הודעה, כי תותחני הר-סו לגמרי את המושבה נטר (מיקרה יש-ראל), וכי הדליקות בתל-אביב נראות לי-מרחקים.

שוב יצאה מישלחת לדמשק, שתשפיע על המפקד שם, טאהא אל-האשמי, להת-ייחס ברצינות למצבה של העיר. הוא קיבל אותנו במשרדו, הקשיב לבקשתנו, והשיב: "בסדר, תיכף נסדר את העניין". הוא הרים את שפופרת הטלפון, ודיבר לתוכה: "האלו! שלחו לנו ארבע צוללות בשביל מגיני יפו. כן, כן, והמש משח-תות. גם כמה תותחנים כבדים, איזה מאה, ומיקלעי ברן. איזה אלף, כן, כן, זה חתוף!"

בלענו את העלבון וחורנו בידיים ריקות ליפו.

*** ארמני מציע טנקים

ל יהודים היתה קטנות מוגבלת של מרגמות קטנות, והנה, לפתע, הת-חילו להפגין את העיר בפגזים שהיו לי-מעשה מוקשים מעופפים. אורך האחד היה 1.30 מטר. הם הרסו את רוב הסימטאות בשכונות אבר-כביר, מנשיה, ג'בליה, תל-אל-עריש, ובאסה. עד כדי כך הפחידו פגזים אלה את תושבי השכונות, שהאחרים לביטחון יפו חיפשו מוצא מהיר להרגעת הרוחות. הותל על מפקד איזור באסה לקחת אחד הפגזים לדמשק, אל המפקד העליון האלוף טאהא אל-האשמי, כדי למ-צוא נשק-נגדי. האלוף התבונן בפגז, אמר להם חודה רבה בשביל המזכרת — והעי-מיד אותו בכניסה למחסן התחמושת ה-מרכזי.

אנשי המישלחת חזרו ליפו, גייסו בעל-מסגרייה מקומי כדי שייצר פגזי דומה. הצעיר, שמו היה עלי, ייצר את הפגז. אחרי-כך ניגש לייצר מרגמה מתאימה בש-בילו, אבל תוך כדי כך התפוצץ ומת. ב-18 בסברואר שלח השייך חסן סלא-מה דו"ח מפורט על המצב ביפו, וביקש תגיבורת. אתם בודאי יודעים מי היה חסן סלאמה. הוא היה אחד הלוחמים היר-תיקים של מרד 1936, וברח עם המופתי לגרמניה. שם התאמן בקרבות-קומנדו, הוצי-

המתנדבים היוגוסלבים

הגיעו ליפו בעיקר דרך מצרים, אחרי שברחו מיישורו של סי.סו. בהיותם מוסלמים נענו לקריאת הג'יהאד, ומנהיגיהם נראים בתמונה זו נואמים במסיגד ביפו.

מיטתה של זונה יהודיה, שעבדה ביפו. על כך הועמד לדין. מיברק מהמפקדה בדמשק הודיע לנו, כי נשלחו 50 אלף כדורים צ'כיים, 50 אלף כדורים אנגליים, ומספר דומה של כדורים איטלקיים. הם נמצאים ברפיח, ועלינו לקבלם שם. הודיע שלח מישהו לרפיח — והוא חזר בידיים ריקות. איש לא שמע שם על מישלוח כזה. ב-23 במארס ערכו היהודים התקפה נוספת. המוקשים המעופפים שלהם הרסו חלקים שלימים של העיר, ומיטב הנוער נפל בקרב.

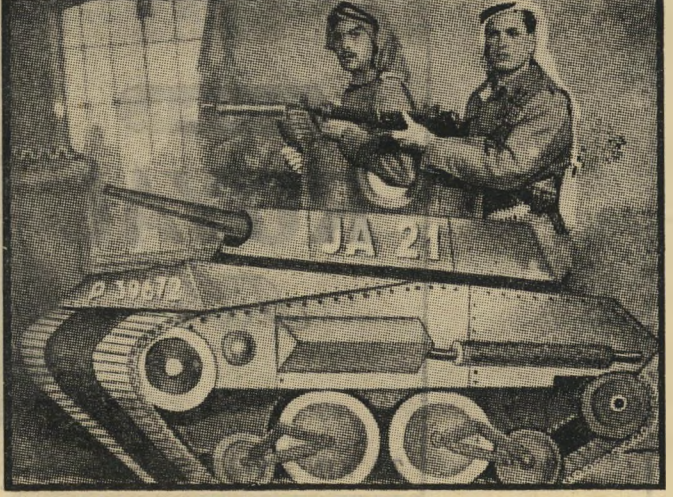
שבוע לאחר מכן הגיעו עוד 130 מוג'א-הדין (לוחמי ג'יהאד). אבל הביאו איתם רק 50 רובים, וטמיגין אחד.

ב-28 באפריל פתחו היהודים בהתקפה גדולה. הם הקימו את מיפקדתם בבית-ספר אל-אנס. שליד תחנת הרכבת. בחורינו הצליחו להדוף את ההתקפה, וגידימה לי שגרמנו אבידות לא מעטות ליהודים. למ-חרת חידשו את ההפגזה — עד שלא נותר חוט חשמל אחד שלא נקרע, או צינור מיים שלא התפוצץ. החל התורו ובוהו בעיר; השליטה על הרחוב החלה נשמטת מידינו.

שוב חידשו היהודים את הסתערותם. שכונת מנשיה הפכה זירה לקרבות מבית-אליבית. האנגלים התערבו — והתי-

שודדים מעזה

ב 4 במאי הנחית אל-קאוקגי עוד מכה על יפו. הוא הוציא צו להחלפת המפקד העיראקי עאדל נגים אלדין ב-רב-סרן מישל עיסא. הדבר סגע קשות בגושותיו של נגים אלדין, והוא שכנע את כל קציני-המטה שלו להתפטר. כך נותרה יפו — בשיא הקרב על חייה — ללא סיקוד. הוא הורה להכין לו סירה, שתיקה אותו ואת קציניו לביירות. "אני אראה לפאוזי אל-קאוקגי את תוצאת הור-אוטיו!" איים בכעס. ראש-העיר ד"ר יוסוף הייכל, ונכבדי העיר האחרים, התחננו בפני נגים אלדין שיישאר. מישל עיסא הודיע שאינו מעוני (המשך בעמוד 12)

המוני יפו צובאים על מדרגות המעגן של נמל יפו, מנסים לעלות לסירות שיובילו אותם צפונה לביירות, או דרומה למג'יד ולעזה.

ההתרברבות
שניים מהשבאב של יפו, בפוזת של לוח-מים, על גבי טנק מצוייר על עץ. תמונה זו אופיינית לחודשים הראשונים של המלחמה שקבעה את גורלה של יפו.